

Koululaiset ovat kesälomalla ja koulujen ympäristöt hiljentyneet. Puurtilan kouluun tulee syksyllä 13 entistä Tehtaan koulun oppilasta.

Kouluverkosta verkkokouluun

Vuoden 2005 polttavimmat puheenaiheet Varkaudessa ovat olleet kouluruokailu ja kouluverkko. Tietenkin sillä edellytyksellä, että keskustelut kannettavista tietokoneista ja Kiinaan suuntautuvista ystävyysmatkoista lasketaan pois. Kouluverkkokeskustelut ja -päätökset ovat sävyntyneet koulujen paremmuuden vertailuilla. Vaikka koulujen kunnolla, laadulla eikä muillakaan puitteilla ole mitään tekemistä kouluverkkouudistuksen kanssa.

Oppilasmäärä vähenee

Peruslähdekohta koko uudistukselle on, että oppilasmäärä on laskenut nykyisen kouluverkon olemassaolon aikana huikaisesti. Keskimäärin joka vuosi oppilasmäärä vähenee yhden luokallisen verran eli 23-25 oppilasta. Näin on ollut koko 90-luvun ajan ja nyt 2000-luvulla tuon suuntaisen kehitys vain kiihtyy. Ennusteiden mukaan, joihin ei ole laskettu muuttotappiota, kunnassamme oppilasmäärästä poistuu 360 oppilasta vuoteen 2010 mennessä.

Toinen lähtökohta, joka pakottaa tekemään rakenteellista muutosta, on halu säilyttää oppilaan saamat tunnit (= tuntikehysindeksi) maksimaalisena. Varkaudessa on ollut ympäristökuntiin verrattuna hyvä tuntikehysindeksi aina tähän saakka. Tämä linja halutaan säilyttää jatkossakin.

Kouluverkkouudistuksessa on päämääränä oppilaan saaman opetuksen riittävyyden takaaminen.

Talouden pakotteet

Kuntatalouden heikko taloudelli-

nen tilanne ei ole enää mikään uutinen. Valtion antama tuki valtionosuuksien muodossa on hukkinut kunnille annettavien veloitteiden alle. Varkaus on tekemässä tänäkin vuonna alijäämäistä tilinpäätöstä tällä kustannusrakenteella, joten jäljelle jää kaksi vaihtoehtoa: joko tuloja lisää tai menoja alas.

Tulojen lisäykseen voidaan vaikuttaa korottamalla veroprocenttia, korottamalla taksoja ja maksuja tai anomalla valtiolta harkinnanvaraisia avustuksia tai odottamalla valtionosuuksien korotuksia. Varkaus on panostanut runsaasti elinkeinoelämään viime vuosien ajan, joten verokertymien nousu pitäisi näkyä lähivuosina. On kuitenkin hyvin epätodennäköistä, että meillä nuo verokertymät nousisivat niin paljon, että voisimme kattaa tilinpäätöksen alijäämät ilman rakenteellisia uudistuksia kaikilla sektoreilla.

Harmittava osapäätös

Syksyllä 2004 valmistui kouluverkkoselvitys, jossa on useita vaihtoehtoja kouluverkon kehittämiseksi. Valtuuston ja koulutuslautakunnan piti keväällä 2005 tuon selvityksen pohjalta päättää, kuinka kouluverkkoa lähdetään uudistamaan. Mitään noista esitetyistä vaihtoehtoista ei valittu vaan viime kädessä valtuusto päätti lyhyellä tähtämellä lakkauttaa Tehtaan koulun. Nyt monet ovat siinä uskossa, että kaikki on tehty ja ne koulut, jotka jäivät päätöksen ulkopuolelle olisivat jotenkin voittajia. Koko koululaitos oli häviöjä tuon päätöksen myötä. Kunnassa joudutaan nyt vuosittain palaa-

maan tuohon kouluverkko uudistukseen ja joka kevät tullaan usean vuoden ajan käymään sama keskustelu kuin tänäkin keväänä niin kauan kuin meillä on jäljellä vain oppilasmäärämme vastaava määrä kouluja.

Kunnassamme joudutaan tai saadaan miettiä aivan uusia ratkaisumalleja. Minkä koulun tai koulujen toiminnot seuraavaksi siirretään ja missä laajuudessa? Olisiko päivähoidon paikka koulutuslautakunnan puolella parempi vaihtoehto? Sijoittuisivatko näin kaikki lapset ja nuoret linjakkaasti samojen kasvatuksen ja opetustavoitteiden kenttään? Tulisiko esiopetus joillakin alueilla sijoittaa fyysisesti koulun katon alle? Olisiko esiopetuksen siirtymisestä hyötyä ja synergiaetua iltapäiväkerhoille? Voisivatko esikoulu lapsen tarpeen vaatiessa olla 1+- 2-vuotisia, jolloin esiopetus ja ekaluokka tekisivät tiiviimpää yhteistyötä? Tulkisivatko nämä ratkaisut lapsen kasvua, kehitystä ja oppimista niin, että voisimme luoda tulevaisuudessa joka kouluun ns. starttiluokka-mallin?

Perusopetuksen yhtenäiskoulu

Perusopetuksessa on otettu käyttöön jo useita vuosia sitten yhtenäiskoulu. Ei puhuta enää ala- ja yläasteesta vaan kaikki ovat samaa peruskoulua ja -opetusta. Tulevissa kouluverkkoratkaisuissa pohdintaa tulevat aiheuttamaan niillä koulunkäyntialueilla, joilla yhtenäiskoulu ei toimi jo nyt fyysisesti yhdessä, miltä vuosiluokalta siirrytään toiseen kouluun. Oma lähikoulu voi tarjota opetusta aina esikoulusta

kolmanteen tai neljänteen luokkaan asti ja sitten siirrytään alueen toiseen kouluun, jossa voi käydä loput perusopetuksen luokat. Malli olisi jossain mielessä paluuta entiseen, jolloin siirryttiin keskikouluun joko neljänneltä tai viidenneltä luokalta.

Toinen aste saman katon alle

Perusopetuksen jälkeen siirtymisen toiselle asteelle, johon luetaan sekä lukio että ammatilliset oppilaitokset, käy Varkaudessa kätevästi, sillä koulutustarjonta paikkakunnallamme on laaja. Ammatillisista koulutusaloista kaikkea muuta on tarjolla paitsi luonnonvara- ja ympäristöala. Ammatillinen koulutus toteutetaan kuntayhtymän ylläpitämässä Savon ammatti- ja aikuisopistossa. Lukio, lukion aikuislinja ja etälukio ovat tällä hetkellä kunnan ylläpitämää toimintaa.

Lukion yhdistäminen muuhun toisen asteen koulutukseen tarkoittaisi Varkauden lukion siirtymistä kuntayhtymään. Kuntayhtymällä on saneeraussuunnitelma Osmajoki 75:n (= entinen ammattikoulu) tiloihin ja korjaus- ja muutostyöt alkavat jo ensi syksynä. Nyt olisi aloitettava neuvottelut lukion mahdollisuuksista siirtyä kuntayhtymän hallintaan. Samoissa keskusteluissa olisi huomioitava tulossa oleva saneeraus ja suunnitellun lisärakentamisen mitoittaminen siten, että jatkossa samoissa tiloissa voisi toimia koko toinen aste, niin lukio kuin ammatillinenkin opetus. Oppilasmäärien väheneminen tulee koskettamaan myös toista astetta ja sielläkin joudutaan miettimään tiivistyksiä toimipaikkojen suhteen.

Toinen aste on taso, joka syöttää opiskelijoita korkeammalle asteelle. Meillä toimii ammattikorkeakoulu Savonia aivan Osmajontie 75:n kainalossa. Opiskelijoiden rekrytointi naapurista olisi luontevaa.

Muutos vie kehitystä eteenpäin

Paljon on koulutuspuolella kehittämisen tarvetta lähivuosina. Otsikossa viittasin jo verkko-opetukseen, jota etälukiassa hyödynnetään. Onko tulevaisuudessa tuon tyyppinen opetus arkipäivää kaikilla kouluasteilla? Lähiopetusta tullaan tarvittamaan ja ihmisen merkitys opetuksessa ei koskaan täysin katoa. Oppilaitokset vähenevät fyysisesti ja tiedonhankkimiskeinot lisääntyvät.

Toivottavasti henkilöstö lähtee avoimin mielin tekemään työtä tämän kehittämisen eteen. Muutokset vievät maailmaa eteenpäin. Tänä saamme tehdä ratkaisuja huomisen hyväksi. Meille lienee hyvin tyyppillistä, että näemme jokaisessa muutoksessa vain huonoja puolia ja vastustamme melkein jokaista muutosta heittäen kapuloita muutosten ja uudistusten rattaisiin. Nyt olisi hyvä katsoa kauemmaksi ja nähdä, mitä hyviä puolia ja vahvuuksia varkauteleiseen koulumaailmaan saadaan rakentavilla muutoksilla.

Leena Salo
Valtuusto/kaupungin hallitus
Vasemmistoliitto